

Sygn. akt VIII U 1368/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Anna Capik-Pater
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2018 r. w Gliwicach

sprawy J. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 29 czerwca 2017 r. **nr** (...)

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 29 czerwca 2017r. w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. P. prawo do emerytury, począwszy od dnia 1 czerwca 2017r.;
- 2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego J. P. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Anna Capik-Pater

Sygn. akt. VIII U 1368/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 czerwca 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. P. prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1383 z późn. zm.) w związku z tym, iż nie udowodnił on 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach przy pracach wymienionych w wykazie A, bowiem ZUS nie zaliczył mu żadnego okresu takiej pracy. W uzasadnieniu wskazał, że nie uwzględnił do pracy w szczególnych warunkach, okresu zatrudnienia odwołującego od 1 października 1980r. do 31 grudnia 1998r. ze względu na niezgodność zajmowanego przez niego w tym okresie stanowiska pracy ze stanowiskami wymienionymi w Zarządzeniu nr 17 (...) z 12 sierpnia 1983r.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. Podniósł, że zgodnie z przedłożonymi przez niego świadectwami i zaświadczeniami oraz zeznaniami świadka, o przesłuchanie którego wnosił, wykonywał pracę w warunkach szczególnych i tym samym spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury. Podniósł również, że w jego ocenie praca w Kopalni (...) w K., winna mu być zaliczona jako praca wymieniona w pkt 2 dział I wykazu A rozporządzenia RM z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Dodatkowo wskazał na nieścisłości pomiędzy świadectwem pracy w warunkach szczególnych, gdzie pracodawca wskazał, że odwołujący wykonywał pracę montera koparki i zwałowarki na odkrywce i świadectwem pracy, gdzie wskazano, że w tym czasie zajmował stanowisko ślusarza remontowego maszyn i urządzeń, co w ocenie ZUS jest niedopuszczalne.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczony J. P., urodzony (...) w dniu 2 czerwca 2017r. złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 65 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony 60 lat ukończył (...)

Skarżący, na dzień 1 stycznia 1999r., legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad 25 lat, z tym, że w ocenie ZUS nie udowodnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Po przeanalizowaniu sprawy ZUS w dniu 29 czerwca 2017r. wydał zaskarżoną decyzję.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję nie uznał za pracę w warunkach szczególnych pracy w okresie od 1 października 1980r. do 31 grudnia 1998r. na stanowisku ślusarza remontowego maszyn i urządzeń w Kopalni (...) w K., z uwagi na zakwestionowanie zapisów wystawionego za ten okres świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W postępowaniu przed Sądem ubezpieczony domagał się uznania za pracę w warunkach szczególnych powyższego okresu.

W toku procesu Sąd ustalił, iż w spornym okresie ubezpieczony był zatrudniony w Kopalni (...) w K., która zajmowała się wydobywaniem piasku podsadzkowego na potrzeby kopalń górnictwa węglowego, który służył do zasypywania nieczynnych wyrobisk górniczych. Jest to kopalnia odkrywkowa typu przemysłowego, gdzie wydobycie piasku odbywa się w sposób zorganizowany, przy użyciu koparek wielonaczyniowych. Kopalnia posiadała 4 koparki tego rodzaju. W praktyce jednak wydobycie prowadzono przy użyciu 2 lub 3 takich maszyn, gdyż pozostałe podlegały w tym czasie remontom. Okoliczność ta związana jest z tym, że ze względu na ciężkie warunki pracy tych maszyn, związane z pracą w mokrym i ściernym środowisku, jakim jest piasek, ulegały one częstym awariom, ze względu na szybkie zużycie poszczególnych podzespołów. W praktyce zatem 1 lub 2 koparki wielonaczyniowe podlegały remontom i naprawom bieżącym. Ze względu na charakter i wielkość tych maszyn, niemożliwe było ich przetransportowanie do warsztatu. Z tego względu remonty i naprawy odbywały się na polu roboczym. Charakter awarii – zużycie elementów składowych – powodował, że naprawy polegały na częściowym demontażu koparki, tj. wymontowaniu zużytych elementów i następnie jej ponownym zmontowaniu, przy użyciu nowych części. Wielość elementów składowych koparki podlegających wymianie, powodowała, że remont takiej maszyny trwał nieprzerwanie od kilku tygodni do kilku miesięcy. W przeciągu tego czasu zawsze awarii ulegała kolejna koparka lub zaistniała potrzeba prewencyjnej wymiany niektórych jej elementów i z tego względu prace remontowe przy koparkach trwały nieustannie przez cały rok. Do napraw koparek wielonaczyniowych, kopalnia stworzyła specjalny zespół remontowy, w skład którego wchodziłi specjaliści z różnych dziedzin. W większości w skład takiej brygady wchodziłi ślusarze

i mechanicy. Wiązało się to z charakterem wykonywanych prac, które w większości były właśnie pracami mechanicznymi i ślusarskimi. Brygada liczyła 7 – 10 osób, które stale uczestniczyły w pracach demontażowych i montażowych. W wypadku konieczności wymiany większego elementu, do brygady byli przydzielani dodatkowi pracownicy z innych działów.

Odwołujący przez cały sporny okres zatrudnienia w tym zakładzie, na polu wydobywczym, bez względu na nazwę stanowiska pracy, faktycznie pracował wyłącznie

w brygadzie, która zajmowała się wyłącznie pracami związanymi z naprawami i remontami maszyn urabiających piasek. W tym czasie zajmował się montażem i demontażem koparek wielonaczyniowych oraz wymianą zużytych elementów. W praktyce na początku dniówki roboczej udawał się na miejsce posadowienia takiej maszyny i przez pełną dniówkę roboczą, uczestniczył w pracach związanych z wymontowaniem zużytych elementów koparki wielonaczyniowej, takich jak wiadra czerpakowe, łańcuchy i blachy w talerzach napędowych, przekładnie, silniki elektryczne, czy też elementy gąsienic napędowych. Odwołujący nie zajmował się natomiast pracami przy zwałowarkach, gdyż do tego była wyznaczona inna brygada.

Pracownicy mieli przez pracodawcę przypisywane stanowiska, takie jakie przewidywał taryfikator wewnątrzzakładowy, co nie zawsze odpowiadało charakterowi faktycznie wykonywanej pracy. Pracodawca wystawił ubezpieczonemu, za ten okres, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, wskazał w nim jednak wykonywanie prac w warunkach szczególnych, które nie odpowiadały ściśle pracom wykonywanym, na przypisanym ubezpieczonemu formalnie stanowisku ślusarza remontowego maszyn i urządzeń.

Razem z odwołującym w spornym okresie pracował świadek M. S. – dozór w brygadzie remontów koparek wielonaczyniowych – przełożony ubezpieczonego.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, zeznań świadka M. S. (k.27-29), nadto z wyjaśnień odwołującego słuchanego w charakterze strony (k. 29) oraz akt osobowych ubezpieczonego dołączonych do akt niniejszej sprawy.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny, a tym samym za wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz do rozstrzygnięcia sprawy.

W szczególności Sąd dał w pełni wiarę zeznaniom świadka i samego ubezpieczonego, gdyż są spójne i wzajemnie się potwierdzają. Ponadto świadek był przełożonym odwołującego, zatem miał on bezpośrednie informacje w zakresie charakteru i wymiaru świadczonej przez ubezpieczonego pracy w spornym okresie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego, J. P. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1383, ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W zakresie określenia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ww. ustawy, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury art. 32 ust. 4 odsyła do

uregulowań Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.).

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W myśl § 3 i 4 rozporządzenia, pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do rozporządzenia wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn
2. ma wymagany 25 letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zaś do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, zalicza się także okresy pracy górniczej w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin.

Ubezpieczony ukończył 60 lat życia.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15 letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy nie zaliczył mu żadnego okresu takiej pracy.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału Sąd uznał, że ubezpieczony J. P., ukończył 60 rok życia, i na dzień 31 grudnia 1998r. udowodnił łącznie ponad 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Nie budzi wątpliwości Sądu, że praca ubezpieczonego w Kopalni (...) w K. od 1 października 1980r. do 31 grudnia 1998r. na stanowisku ślusarza remontowego maszyn i urządzeń była pracą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywaną w szczególnych warunkach odpowiadającą pracy montera koparki w kopalni piasku podsadzkowego, tj. przy wydobywanie odkrywkowym piasku podsadzkowego.

Zgodnie z wykazem A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracą w szczególnych warunkach, uprawniającą do niższego wieku emerytalnego były prace wymienione w dziale I poz. 2, przy wydobywanie odkrywkowe węgla brunatnego, piasku podsadzkowego, anhydrytu i gipsu.

Sąd uznał, że w okresach spornych odwołujący pracował w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W tym czasie nie wykonywał innych czynności niż związane z opisanymi pracami polegającymi na demontażu i montażu koparek wielonaczyniowych w kopalni odkrywkowej piasku podsadzkowego.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka potwierdzającym charakter pracy ubezpieczonego, uznając te dowody za spójne logiczne i wzajemnie się uzupełniające. Nadto zeznania świadka korelują z zapisami w dokumentacji osobowej ubezpieczonego i wystawionym mu przez pracodawcę, świadectwem pracy w warunkach szczególnych.

Wprawdzie pracodawca potwierdzając taki charakter pracy odwołującego w spornym okresie, w świadectwie pracy z 23 kwietnia 2015r., powołał się na zapisy zarządzenia nr 17 (...) z 12 sierpnia 1983r., gdzie w orzecznictwie dominuje pogląd, że wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43), nie

uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 u.e.r.f.u.s. – tak Sąd Najwyższy w wyroku z 19 marca 2012r. w sprawie II UK 166/11 (LEX nr 1171002).

Z sytuacją taką jednak nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Sąd miał bowiem na uwadze, iż obecnie zarządzenia resortowe mogą mieć znaczenie jedynie w sferze dowodowej – vide wyrok Sąd Apelacyjny w Krakowie z 18 września 2012 r. sygn. akt III AUa 362/12 (LEX nr 1223245). Nie można jednak zapominać, że wprawdzie zasadnicze znaczenie z punktu widzenia nabycia prawa do emerytury w obniżonym w stosunku do powszechnie obowiązującego wieku emerytalnym mają wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zamieszczone w załącznikach do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), to jednak wykazy zawarte w zarządzeniach resortowych, które nie są źródłem powszechnie obowiązującego prawa, mają znaczenie pomocnicze, gdyż precyzują rodzaje stanowisk, na których świadczona jest praca w szczególnych warunkach, określona w przepisach rozporządzenia – vide Sąd Apelacyjny w Krakowie z 18 września 2012 r. sygn. akt III AUa 144/12 (LEX nr 1223237).

Tak więc Sąd przyjął, iż odwołujący w całym spornym okresie, faktycznie wykonywał pracę montera koparki w kopalni piasku podsadzkowego, którą bezwzględnie należy zakwalifikować do określonej w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy w szczególnych warunkach, uprawniającą do niższego wieku emerytalnego były prace wymienionej w dziale I poz. 2, tj. przy wydobywanie odkrywkowym piasku podsadzkowego.

Należy podkreślić, że okres zatrudnienia może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych, gdy pracownik faktycznie wykonywał prace objęte wykazem prac uprawniających do wcześniejszej emerytury, pomimo że stanowisko jakie mu formalnie przypisano nie jest wymienione w wykazie. Wymieniony wyżej wykaz A nie określa bowiem stanowisk pracy, ale definiuje rodzaj prac, które są uważane za wykonywane w szczególnych warunkach. Decydujące znaczenie dla zakwalifikowania pracy jako realizowanej w szczególnych warunkach ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj, charakter i warunki pracy.

Bez znaczenia pozostaje także fakt, że ZUS zakwestionował przedłożone przez odwołującego, za te okresy, świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Fakt wykonywania takiej pracy został wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów.

W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia - w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, że ubezpieczony legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganym 15 - letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Nadto Sąd uznał, że z momentem złożenia wniosku emerytalnego, odwołujący spełnił wszystkie warunki uprawniające go do otrzymania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W związku z powyższym Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji, przyznając ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 czerwca 2017r. tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r. poz. 1804, ze zm.) w punkcie drugim orzeczenia.

(-SSR (del.) Anna Capik – Pater